

ATELIERE INTERNAȚIONALE

Cătălina PANAITESCU

Teatrul universitar... pe vară!

O dată în plus, Catedra UNESCO a Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică le-a propus studenților de teatru din lume o săptămână de lucru la Sinaia. Programul a cuprins *workshopuri* de actorie și regie reunite în două secțiuni numite: „Atelierele Internaționale ale Școlilor de Teatru” și „Atelierele Internaționale de Regie”. Deci o dublă provocare.

Atelierele Internaționale ale Școlilor de Teatru au avut ca temă *Pescărușul* de A.P. Cehov și, în premieră, piesa lui Lope de Vega *Fântâna turmelor*. La această secțiune-concurs, au participat universități de teatru din Canada, China, Grecia, România, Bulgaria, Iran, Portugalia, Serbia și Muntenegru, care au prezentat câte două ateliere-spectacol din subiectele propuse. Singurii absenți de pe lista invitaților au fost studenții din Peru, care nu au reușit să ajungă din motive financiare. Juriul și observatorii din Australia, Belgia, Franța, Italia și România au avut sarcina de a hotărî echipele câștigătoare care vor participa la reuniunea școlilor de teatru din Mexic 2004, unde fiecare continent va avea reprezentanții lui. Deși Europa avea două locuri rezervate, aici a fost cea mai mare competiție din cauza numărului mare de participanți. Calitatea reprezentațiilor a fost net profesionistă, prin varietatea montărilor realizate în cheie realistă (România, Portugalia), modernistă (Bulgaria), bazate pe tehnica simbolului (Grecia), pe biomecanica lui Meyerhold (Serbia și Muntenegru) ori care aminteau de teatrul cruzimii al lui Artaud (Iran). Echipa Canadei nu a prezentat practic un spectacol, ci un workshop în care se demonstra metoda de lucru, bazată pe elemente de psihodramă combinate cu sistemul stanislavskian. Studenții Academiei de Teatru din Shanghai au prezentat o adaptare a *Pescărușului* cehovian, adăugând elemente specifice operei tradiționale chineze. Interesant a fost faptul că, înaintea începerii fiecărui spectacol, profesorul coordonator al echipei explica metoda de lucru adoptată, iar la final se analizau, împreună cu actorii-studenți, dificultățile prin care au trecut în abordarea textelor și se preciza de ce s-a ales o anume variantă din Cehov sau Lope de Vega. Important este că discuțiile au fost creative, fapt ce a dovedit că scopul acestor colocvii a fost atins.

Meritul Atelierele Internaționale ale Școlilor de Teatru de la Sinaia se concretizează prin oportunitatea oferită spectatorului, profesionist sau nu, de a pătrunde în acest fenomen complex, care este laboratorul de lucru al studentului și al profesorului de teatru. astfel ca, la sfârșitul spectacolului, să aibă puterea să evalueze și să compare rezultatele obținute. Căci, de fapt, în acest lucru a constat atracția acestei competiții a cărei finalitate a fost startul pentru festivalul din Mexic 2004.

Sfârșitul atelierelor a culminat, evident, cu anunțarea echipelor câștigătoare. De menționat că, pe parcursul desfășurării atelierelor, Catedra UNESCO le-a permis participanților să-și exprime opțiunile cu privire la decizia finală. Din fericire, juriul a deliberat: Europa va fi reprezentată de două țări: România și Grecia, urmate de Iran, China și Canada, ca delegați ai Orientului Apropiat, ai Asiei și Americii de Nord.

*
* *
*

Atelierele Internaționale de Regie au fost premiera acestei ediții. Deși, în anii precedenți, s-au mai organizat workshopuri de regie ori studenții-actori au avut șansa de a lucra cu regizori consacrați, de data aceasta secțiunea a dobândit un statut oficial, stabil. Cătălina Buzoianu a fost coordonatoarea atelierelor care au avut ca temă **Beckett**, adresată țărilor anglofone, și **Ionescu**, pentru țările francofone. În plus, Catedra UNESCO a propus un workshop **Strindberg**, ca prim-pas pentru ediția viitoare a atelierelor de regie, unde, probabil, va fi una dintre teme. Cele trei spectacole prezentate în această secțiune au fost: *Așteptându-l pe Godot* de Samuel Beckett, regia Pedro Matos, profesor la Universitatea de teatru din Portugalia; *Lección* de Eugen Ionescu, regia Anca Maria Colțeanu, și *Domnișoara Iulia* de August Strindberg în regia lui Titus Scurt, student UNATC.

Spectacolul Ancăi Maria Colțeanu, *Lección* de Eugen Ionescu, a fost punctul forte al acestor ateliere. Construit după modelul pur ionescian, el cuprinde savoarea „absurdă” a existenței extremului, a diametralului opus unde naivitatea elevei coincide cu paranoia profesorului, alcătuiind un organism perfect. Spectacolul, bine accentuat, transpune cu exactitate trecerea de la ingeniozitate la nebunie și de la nebunie la paroxism. La crimă. Eleva este entuziastă, dornică de știință, profesorul este încântat de memoria fetei care, curând, va începe să obosească. Este sedus de voluptatea tinerei, fata are dureri. Se declanșează nebunia profesorului, maximul parabolei. Fata se pierde, setea de sânge încețoșează mintea magistrului. Crima este înfăptuită. Toate aceste momente, bine delimitate în spectacol, aduc în scenă frica, panica, groaza, prefigurând sfârșitul dramatic al elevei. Ca spectator, nu mai simți nevoia comiterii omorului pe scenă, pentru că traumele, chinurile provocate de alienatul savant par suficiente. Cei doi protagoniști, interpretați cu talent de Monica Târnăcop și Adrian Nour, cuprind aura personajelor, o încorporează și o conduc cu consecvență și entuziasm până în ultima clipă. Conturat într-o lumină specială este personajul *Mariei* (Oana Dicu), văzută ca o matroană suprarealistă care va impune sfârșitul asasinatelor. Atmosfera spectacolului este subliniată și de scenografia Imeldei Manu (autoarea scenografiei celorlalte două ateliere de regie: *Domnișoara Iulia* și *Așteptându-l pe Godot*, precum și a graficii materialelor promoționale din festival), care a creat un cadru perfect delimitat, sugestiv, folosind culori tari, pure, tocmai pentru a reliefa duritatea acestei montări suprarealiste. Nuanțele nu se folosesc în această structură bine accentuată, precisă, dură, care urmează cu o naturalitate feroce firul epic al piesei. Spectacolul depășește coordonatele unui simplu workshop, de aceea el poate fi considerat o reușită a Atelierelelor Internaționale de Regie, a Cătălinei Buzoianu și, nu în ultimul rând, a Ancăi Maria Colțeanu.

*
*
*

Organizarea Școlii Internaționale de Teatru la Sinaia înseamnă un pariu câștigat pentru Catedra UNESCO a Universității Naționale de Artă Teatrală și Cinematografică București. Realizarea unui festival internațional de teatru universitar, unic în România, presupune nu numai deschidere și relaționare multiculturală, dar și posibilitatea tinerilor de a se integra în alte sisteme de lucru, de a încerca să vadă cum funcționează și, ce mi se pare cel mai important, de a se evalua. De a se pune în balanță față de alte valori și de a înțelege cultura și mentalitatea unor popoare care promovează un anumit tip de teatru. De exemplu, echipa din Iran a prezentat un *Pescăruș* cehovian de o densitate și o duritate covârșitoare. Acțiunea se desfășura într-un spital de alienați în care pescărușul nu semnifică nici pacea, nici lumina și nici arta, ci devenea un simbol al cruzimii. A înțelege contextul istoric în care acești studenți propun un astfel de spectacol mi se pare un argument în favoarea deschiderii de noi orizonturi. În contextul actual în care se vorbește tot mai mult despre globalizare, este imperios necesar ca un tânăr împătimit de teatru să cunoască limitele și condițiile societății, lumii în care există.

În plus, decorul natural oferit din belșug de cele două stațiuni montane, eleganța sălilor de spectacole de la Cazino Sinaia și Casa de Cultură din Bușteni au contribuit la succesul acestei reuniuni a școlilor de teatru, unde profesionalismul, talentul și Crucea Caraimanului au dominat.

Anca Maria Colțeanu și Cătălina Buzoianu.

